

Súd: Krajský súd Košice
Spisová značka: 2Co/139/2015
Identifikačné číslo súdneho spisu: 7614217313
Dátum vydania rozhodnutia: 17. 03. 2016
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Ľuboš Kunay
ECLI: ECLI:SK:KSKE:2016:7614217313.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Košiciach v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Ľuboša Kunaya a sudcov JUDr. Ota Jurča a JUDr. Anny Slovinskej, vo veci navrhovateľa Quantum Credit, a. s., Bratislava, Ružová dolina 25, IČO: XX XXX XXX, zastúpeného PERSPECTA Legal, s. r. o., Bratislava, Ružová dolina 25, IČO: XX XXX XXX, proti odporkyni M. E., bytom N. K., V. XXX/X, o zaplatenie 248,95 € s príslušenstvom, o odvolaní navrhovateľa proti rozsudku 7C/291/2014-29 z 10.11.2014 Okresného súdu Spišská Nová Ves

rozhodol:

P o t v r d z u j e rozsudok.

Navrhovateľ nemá právo na náhradu trov odvolacieho konania.

o d ô v o d n e n i e :

Súd prvého stupňa rozsudkom návrh zamietol a rozhodol, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania.

Vychádzal z návrhu, ktorým sa navrhovateľ domáhal od odporkyne zaplatenia sumy 248,95 € s príslušenstvom titulom zmluvnej pokuty. Poukázal na to, že podľa navrhovateľa jeho právny predchodca na základe zmluvy o pripojení Fix poskytol odporkyni mobilné hlasové služby, z čoho jej vyplývala povinnosť minimálneho mesačného dobitia kreditu sumou 12 € a to po dobu viazanosti 24 mesiacov a bol jej preto predaný zľavnený mobilný telefón LG GS290 za akciovú cenu 1 € a odporkyňa napriek tejto skutočnosti si neplnila zmluvou dohodnuté povinnosti dobíjania kreditu po celú dobu viazanosti a vznikla jej tak povinnosť uhradiť zmluvnú pokutu v zmysle dojednaných zmluvných podmienok. Poukázal na to, že odporkyňa hoci riadne predvolaná sa pojednávania bez ospravedlnenia nezúčastnila a k návrhu sa nevyjadrila. Z vykonaného dokazovania mu vyplynulo, že odporkyňa uzavrela s právnym predchodcom navrhovateľa zmluvu o pripojení a prevzala si mobilný telefón za 1 € a porušila svoju povinnosť počas celej doby viazanosti dobíjať kredit a bola jej preto vystavená faktúra na zaplatenie zmluvnej pokuty vo výške 248,95 €. Predmetný vzťah posúdil ako spotrebiteľskú zmluvu podľa § 52 a § 54 a nasl. Obč.zák. Citoval § 52 ods.1, § 53 ods.1, § 420 ods.1, § 442 ods.1 a § 544 ods.1, 2 Obč.zák. a uviedol, že navrhovateľ odvodzuje nárok na zmluvnú pokutu od predloženého dodatku k zmluve o pripojení. Ide o formulárovú zmluvu, do ktorej sa údaje len vpisovali a ich obsah odporkyňa nemohla ovplyvniť. Nerovnováhu v zmluvných vzťahoch medzi účastníkmi spôsobila práve skutočnosť, že zmluvná pokuta pre právneho predchodcu navrhovateľa ako poskytovateľa služieb dohodnutá nebola. Bol toho názoru, že spotrebiteľ má objektívne iba veľmi nejasnú predstavu o obsahu zmluvných podmienok a to nielen vzhľadom na drobné písmo, akým sú všeobecné zmluvné podmienky, ale aj zmluva o pripojení a ich dodatok napísané, ale aj pre komplikovanú slovnú formuláciu a množstvo zmluvných dojednaní, ktorých obsah nie je spotrebiteľ ani schopný v takom krátkom čase pochopiť a zvážiť. V dohodnutých zmluvných podmienkach v dodatku v čl. 1 v bode 4 navyše zavazovala zmluvná pokuta odporkyňu počas celej doby viazanosti a to aj v prípade, ak by porušila zmluvné podmienky posledný deň doby viazanosti a aj

vtedy by platila zmluvnú pokutu v plnej výške. Takú istú zmluvnú pokutu by musela zaplatiť aj v prípade, ak by dlhovala veľmi nízku čiastku za služby jej poskytované. V tejto súvislosti poukázal na obdobné rozhodnutia všeobecných súdov Slovenskej republiky, ktoré sa týkali zmluvnej pokuty uplatňovanej spoločnosti T-Mobile a následne aj Slovak Telekom, či Orange Slovensko. Zdôraznil, že priznanie plnenia z neprijateľnej zmluvnej podmienky je v priamom rozpore so zákonom a ak by takéto plnenie priznal, išlo by o tolerovanie pokračujúceho protiprávneho stavu a popieranie vysokého záujmu Európskej únie a práva Európskej únie na ochranu práv spotrebiteľa, pričom zmluvnú podmienku uplatňovanú z absolútne neplatného zmluvného dojednanie nemožno moderovať. Vzhľadom na uvedené návrh na zaplatenie sumy 248,95 € v celom rozsahu zamietol ako nedôvodný. O trovách konania rozhodol podľa § 142 ods. 1 O.s.p.

Proti tomuto rozsudku podal odvolanie navrhovateľ, pretože nesúhlasí s odôvodnením súdu prvého stupňa. Poukázal na Smernicu Rady číslo 93/13/PHP o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách, ktorá bola transponovaná na národnú legislatívnu úroveň a nevyplýva z nej a ani z ustanovení Občianskeho zákonníka o spotrebiteľských zmluvách, že by ustanovenie o zmluvnej pokute bolo neprijateľnou zmluvnou podmienkou. Vzhľadom na ustanovenie § 53 ods. 1 OZ navrhovateľ poukázal, že zmluvná pokuta upravená v článku 3 dodatku k Zmluve a dohodnuté znenie nespôsobuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach v neprospech spotrebiteľa ako to má na mysli dané ustanovenie. Svoj názor opiera o ods. 4 citovaného ustanovenia § 53 OZ, kde výpočet neprijateľných podmienok i, keď iba exemplifikatívny a článok 3 nenapĺňa dané kvalifikačné kritériá stanovené zákonom ani v jednom z týchto prípadov. Zvlášť v písm. k) kde je stanovené, že za neprijateľné podmienky sa považujú ustanovenia, ktoré požadujú od spotrebiteľa, ktorý nesplnil svoj záväzok, aby zaplatil neprimerane vysokú sumu ako sankciu spojenú s nesplnením jeho záväzkov. Z hľadiska platnej judikatúry ani v jednom prípade súd nevyslovil záver, že samotný fakt uzavretia dohody o zmluvnej pokute medzi účastníkmi spotrebiteľskej zmluvy predstavuje neprijateľnú podmienku. Okrem toho žalovanej zostal k dispozícii nový mobilný telefón, ktorý zakúpila za 1 euro a možno konštatovať, že výšku zmluvnej pokuty nemožno považovať za neprimeranú. Odvolateľ si takisto nemyslí, že zmluva má charakter formuláru. Uzatváranie zmlúv s mobilnými operátormi je notoricky známy stav, právo zaostáva za vývojom trhu a zo spotrebiteľa sa stáva štátom úzkostlivý chránený subjekt za každých okolností len preto, že je spotrebiteľ. Preto si odvolateľ myslí, že zmluvná pokuta netvorí neprijateľnú zmluvnú podmienku ani výška dohodnutej zmluvnej pokuty nie je neprimeraná vzhľadom na zabezpečenie vymáhanej pohľadávky. Navrhuje odvolaciemu súdu zmeniť rozhodnutie tak, že sa žalobe vyhovie.

Vyjadrenie k tomuto odvolaniu odporkyňa nepodala.

Krajský súd v Košiciach ako súd odvolací (§ 10 ods. 1 O.s.p.), po zistení, že odvolanie bolo podané včas (§ 204 ods. 1 O.s.p.), oprávnenou osobou - účastníkom konania (§ 201 O.s.p.), proti rozhodnutiu, proti ktorému je odvolanie prípustné (§ 201 a § 202 O.s.p.), po skonštatovaní, že odvolanie má zákonom predpísané náležitosti (§ 205 ods. 1 O.s.p.) a že odvolateľ použil zákonom prípustný odvolací dôvod (§ 205 ods. 2 písm. d/ a f/ O.s.p.), preskúmal rozhodnutie v medziach daných rozsahom a dôvodmi odvolania (§ 212 ods. 1 O.s.p.), postupom bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 214 ods. 2 O.s.p.) a dospel k záveru, že odvolanie nie je dôvodné a boli splnené podmienky pre potvrdenie rozsudku.

Zo Zmluvy o pripojení Fix zo dňa 20.10.2010 je zistené, že spoločnosť Slovak Telekom, a.s. uzavrela s odporcom Zmluvu o pripojení s programom služieb „Fix 12“ s účastníckym číslom 902346980. Z Dodatku k zmluve o pripojení zo dňa 20.10.2010 uzavretej medzi Slovak Telekom, a.s. a odporkyňou vyplýva, že právny predchodca navrhovateľa sa zaviazal zabezpečiť odporkyňi predaj zľavneného mobilného telefónu určeného na používanie v sieti GSM, typ LG GS290 za kúpnu cenu 1 euro. Podľa článku 3 odporkyňa a poskytovateľ sa dohodli, že v prípade porušenia akejkoľvek povinnosti uvedenej v bode 1 písm. c), v bode 2 tohto dodatku alebo v článku 3 pod 3.6 všeobecných podmienok alebo v čl. 5 bod 5.2. písm. a) až c) všeobecných podmienok, v dôsledku ktorej dôjde k následnému vypojeniu SIM karty zo strany podniku, je účastník povinný uhradiť podniku zmluvnú pokutu uvedenú v tabuľke číslo 1 tohto dodatku. Potom na základe faktúry č. 7110007919 so splatnosťou 25.10.2011 je zrejmé, že dodávateľ, vyúčtoval odporkyňi sumu 248,95 eur ako zmluvnú pokutu.

Spoločnosť Slovak Telekom, a.s. dňa 20.11.2013 uzatvorila s navrhovateľom Zmluvu o postúpení pohľadávky. Na základe Zmluvy o pripojení v zmysle § 43 Zákona č. 610/2003 Z.z. o elektronických komunikáciách v znení jej dodatku sa právny predchodca navrhovateľa zaviazal poskytovať odporkyňi

služby v dohodnutom rozsahu a odporčyňa sa zaviazala využívať telekomunikačné služby poskytované právny predchodcom navrhovateľa. Poskytovateľ služby ponúkal svoje služby spotrebiteľom prostredníctvom štandardných zmlúv, ktoré má vopred pripravené a v ktorých spotrebiteľia zmluvné podmienky nemôžu nijakým spôsobom ovplyvniť. Dôkazné bremeno preukázať, že dojednanie o zmluvnej pokute bolo individuálne dojednané bol na navrhovateľovi (dodávateľovi), v tomto konaní takéto zmluvné dojednanie navrhovateľ nepreukázal, preto v zmysle § 53 ods. 2 OZ, sa predmetná zmluvná podmienka nepovažuje za individuálne dojednanú. Zmluvnú pokutu, ktorú poskytovateľ služby žiada od spotrebiteľov zaplatiť vždy v nezmenenej výške bez ohľadu na to, aký čas zostáva účastníkovi pri porušení podmienok do konca doby viazanosti nemožno akceptovať.

Podľa čl. 6 Smernice Rady 93/13/EHS z 5.4.1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách členské štáty zabezpečia, aby nekalé podmienky použité v zmluvách uzatvorených so spotrebiteľom zo strany predajcu alebo dodávateľa podľa ich vnútroštátneho práva, neboli záväzné pre spotrebiteľa a aby zmluva bola podľa týchto podmienok naďalej záväzná pre strany, ak je jej ďalšia existencia možná bez nekalých podmienok; miesto v Smernici má aj „neprimeraná kompenzácia za existencia možná bez nekalých podmienok; miesto v Smernici má aj „neprimeraná kompenzácia za porušenie záväzku spotrebiteľa“ (s účinnosťou od 1.1.2008 bola neprimeraná sankcia explicitne zapracovaná medzi neprijateľné podmienky do Občianskeho zákonníka).

Text zmluvy a dodatku bol vopred pripravený dodávateľom pre neurčitý počet budúcich spotrebiteľov, zmluva bola pripravená vopred v podobe predbežne formulovanej tzv. typovej, resp. štandardnej zmluvy, pričom do zmluvy a jej dodatkov sa dopisovali iba údaje individualizujúce spotrebiteľa a ním vybraný mobilný telefón, účastnícky program a služby. Odporca ako spotrebiteľ mal síce zrejme možnosť oboznámiť sa s dojednanými zmluvnými ustanoveniami pred podpisom zmluvy, ale nesporne nemohol ovplyvniť ich obsah. Zmluvné dojednania obsiahnuté v uvedených zmluvách a ich dodatkoch preto s poukazom na cit. ust. § 53 ods. 2 O.z. i čl. 3 bod 2 Smernice, nemožno považovať za individuálne dojednané. Je nesporné, že odporca ako spotrebiteľ nemal žiadnu reálnu možnosť ovplyvniť obsah vopred dodávateľom navrhnutých a v predloženej zmluve fixne formulovaných dojednaní o zmluvnej pokute. Zmluvu ako celok mohol odmietnuť alebo ju prijať a podrobiť sa teda tak i dodávateľom nanútenému dojednaniu o zmluvnej pokute. Dôkazné bremeno preukázať, že dojednanie o zmluvnej pokute bolo individuálne dohodnuté pritom v zmysle cit. § 53 ods. 3 Občianskeho zákonníka (i čl. 3 bod 2 cit. Smernice 93/13/EHS), bolo na navrhovateľovi ako dodávateľovi. Navrhovateľ ale v konaní individuálne dojednanie zmluvnej pokuty nepreukázal a preto bolo nevyhnutným v súlade s ust. § 53 ods. 3 Občianskeho zákonníka predmetnú zmluvnú podmienku nepovažovať za individuálne dojednanú.

Tvrdenie navrhovateľa, že odporčyňa ako spotrebiteľ mala možnosť vybrať si z viacerých navrhovateľom ako dodávateľom ponúkaných mobilných telefónov i lacnejší, v dôsledku čoho by i zmluvná pokuta bola nižšia, rozhodne nemôže znamenať možnosť spotrebiteľa ovplyvniť obsah zmluvných podmienok. Podstatným totiž je, že v danej uzavretej spotrebiteľskej zmluve predmetná zmluvná podmienka o zmluvnej pokute bola navrhnutá vopred dodávateľom rovnako pre všetkých, ktorí kupovali daný mobilný telefón a i keď spotrebiteľ mal možnosť oboznámiť sa s ňou pred podpisom zmluvy, nemohol a nebol schopný ovplyvniť podstatu tejto podmienky, resp. jej obsah a dosiahnuť dojednanie nižšej zmluvnej pokuty, príp. aby zmluvná pokuta bola dojednaná za iných podmienok, príp. aby nebola dojednaná vôbec. Na tomto závere nič nemení ani tá skutočnosť, že spotrebiteľ mal možnosť voľby pri kúpe rôznych koncových zariadení, pričom pri kúpe lacnejšieho by bola i zmluvná pokuta nižšia.

Odvolací súd preto dospel na základe predtým uvedeného k záveru, že predmetné zmluvné podmienky v podobe dojednaní o zmluvnej pokute rozhodne neboli individuálne dojednané.

Ak odvolateľ namietal, že nedošlo k značnej nerovnováhe v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa a tým k naplneniu ďalšieho znaku neprijateľnosti podmienok, pričom poukázal na ďalšie podmienky uzavreté v zmluve resp. jej dodatku, ktoré sú s prihliadnutím na výhody, ktoré nimi spotrebiteľ získal, naopak v prospech spotrebiteľa, tak poukazuje odvolací súd na čl. 4 Smernice 93/13/EHS bod 1 je potrebné nekalosť zmluvných podmienok hodnotiť so zreteľom na povahu tovaru alebo služieb a na všetky okolnosti súvisiace s uzatvorením zmluvy v dobe uzatvorenia zmluvy a na všetky ostatné podmienky zmluvy alebo na inú zmluvu, od ktorej závisí.

Záväzok odporcu zaplatiť právny predchodcovi navrhovateľa zmluvnú pokutu v súvislosti zo zmluvou o pripojení v znení jej dodatku vo výške 248,95 Eur, ktorý je uvedený v bode 3 Dodatku k zmluve o pripojení, je neprijateľnou zmluvnou podmienkou, a preto je v tejto časti dodatok neplatný.

Dojednaná zmluvná pokuta ako sankcia za porušenie zmluvných povinností odporkyňou ako spotrebiteľom, je však neprimerane vysoká, je neprijateľnou zmluvnou podmienkou, a preto je neplatná.

Vyžaduje od spotrebiteľa aby zaplatil dojednanú zmluvnú pokutu v stabilnej výške bez ohľadu na to kedy dôjde k ukončeniu predmetnej zmluvy, či na počiatku viazanosti alebo bezprostredne pred jej skončením. Je totiž potrebné predpokladať, že vzhľadom na symbolickú kúpnu cenu za mobilný telefón resp. koncové zariadenie musí byť skutočná cena tohto zariadenia fakticky zaplatená spotrebiteľom postupne v cenách poskytnutých služieb a garantovať tak návratnosť prostriedkov investovaných do zľavy telefónu, s prihliadnutím na to, že navrhovateľ ako dodávateľ je podnikateľom, investovaných do zľavy telefónu, s prihliadnutím na to, že navrhovateľ ako dodávateľ je podnikateľom, ktorý podniká za účelom vytvárania zisku. Pri predčasnom ukončení vzťahu na začiatku viazanosti je ujma na strane dodávateľa nesporne a neporovnateľne vyššia ako na konci viazanosti. Z tohto hľadiska dojednanie rovnakej zmluvnej pokuty za porušenie povinností spotrebiteľom v priebehu celej doby viazanosti je neprimerané. Odvolací súd považuje za neprimerané dojednanie stabilnej fixnej zmluvnej pokuty za porušenie zmluvnej povinnosti spotrebiteľa zaplatiť za poskytnuté služby, ktoré nie je závislé od výšky dlžnej sumy, v dôsledku čoho je potom spotrebiteľ povinný uhradiť vysokú zmluvnú pokutu aj vtedy, ak bude dodávateľovi dlžiť aj menej ako 1 euro. Dojednanie o zmluvnej pokute je preto i z tohto hľadiska rovnako neprimerané. Preto je neprimeraným, ak dojednaná zmluvná pokuta patrí dodávateľovi aj v prípade, že vôbec nedôjde k ukončeniu zmluvy, pretože postačuje len úkon spotrebiteľa smerujúci k ukončeniu. Sankcie je i tak neprimeraná a tiež aj nedôvodná.

Preto správne prvostupňový súd návrh zamietol.

V zmysle judikatúry ESD i súdov SR musel posúdiť nekalú povahu sankcie obsiahnutej v spotrebiteľskej zmluve aj bez návrhu a zabezpečiť, aby spotrebiteľ nebol takouto neprijateľnou zmluvnou podmienkou viazaný.

Vo veci C-618/10 ESD zo dňa 14.06.2012 skonštatoval, že smernici odporuje španielska právna úprava, ktorá poskytuje vnútroštátnemu súdu v prípade, že rozhodne o neplatnosti nekalej zmluvnej podmienky možnosť zmeniť obsah tejto podmienky. Súdny dvor vyslovil názor, že taká možnosť - ak by sa vnútroštátnemu súdu priznala - by mohla odstrániť odstrašujúci účinok pre dodávateľov spočívajúci v tom, že sa takéto nekalé podmienky voči spotrebiteľovi jednoducho neuplatnia. Preto taká možnosť zaručuje menej účinnú ochranu spotrebiteľov než je ochrana, ktorá vyplýva z neuplatňovania týchto podmienok. Pokiaľ by totiž vnútroštátny súd mohol meniť obsah nekalých podmienok, predajcovia alebo dodávatelia by sa mohli pokúšať dotknuté podmienky používať s vedomím, že aj keby bolo rozhodnuté o ich neplatnosti, mohol by súd zmeniť zmluvu tak, že by týmto spôsobom ostali ich záujmy zabezpečené. V dôsledku toho sú vnútroštátne súdy pri konštatovaní existencie nekalej zmluvnej podmienky povinné takúto podmienku iba neuplatniť, aby nebola záväzná pre spotrebiteľa, avšak nemôžu zmeniť jej obsah. Zmluva, do ktorej sa vložila zmluvná podmienka totiž musí v zásade existovať ďalej bez akejkoľvek inej zmeny, okrem odstránenia nekalých podmienok, pokiaľ je jej ďalšia existencia možná v súlade s pravidlami vnútroštátneho práva.

Z vyššie citovaného rozhodnutia ESD vyplýva nemožnosť vnútroštátneho súdu v spotrebiteľských veciach využiť tzv. moderačné právo upravené v § 54a Občianskeho zákonníka. Prvostupňový súd v súlade s uvedeným správne uzavrel, že neprijateľná podmienka je neplatná ako celok.

S poukazom na vyššie uvedené prvostupňový súd správne návrh navrhovateľa, ktorý si uplatnil nárok na zmluvnú pokutu v celom rozsahu ako nedôvodný zamietol.

Odvolací súd sa stotožňuje s právnym názorom vysloveným Ústavným súdom ČR v náleze sp. zn. I. ÚS 3512/2011 z 11. novembra 2013, že obchodné podmienky v spotrebiteľských zmluvách na rozdiel napríklad od obchodných zmlúv majú slúžiť predovšetkým na to, aby nebolo nevyhnutné do každej zmluvy prepisovať dojednanie technického a vysvetľujúceho charakteru. Naopak nemôžu slúžiť na to, aby do nich v často neprehľadnej, zložito formulovanej a malým písmom písanej forme skryl dodávateľ dojednanie, ktoré sú pre spotrebiteľa nevýhodné, a o ktorých predpokladá, že pozornosti spotrebiteľa pravdepodobne uniknú (napríklad rozhodcovská doložka alebo dojednanie o zmluvnej pokute). Pokiaľ tak aj napriek tomu dodávateľ urobí, nekoná v právnom vzťahu poctivo a takémuto konaniu nie je možné priznať právnu ochranu. Z uvedeného vyplýva záver, že v rámci spotrebiteľských zmlúv dojednanie

zakladajúce zmluvnú pokutu zásadne nemôžu byť súčasťou všeobecných obchodných podmienok, ale len spotrebiteľskej zmluvy (listiny) samotnej. Ako neopodstatnené preto odvolací súd vyhodnotil aj námietky žalobkyne voči záverom súdu prvého stupňa o neplatnosti zmluvnej pokuty, resp. o vyhodnotení dojednaní o zmluvnej pokute vo všeobecných obchodných podmienkach žalobkyne ako neprijateľnej zmluvnej podmienky.

Odvolací súd preto vecne správny rozsudok súdu prvého stupňa včítane správneho závislého výroku o náhrade trov konania, s použitím § 219 ods. 1 O.s.p. potvrdil.

V odvolacom konaní navrhovateľ nemal úspech, a preto v zmysle § 142 ods.1 v spojení s § 224 ods.1 O.s.p. nemá právo na náhradu jeho trov.

Rozhodnutie bolo prijaté pomerom hlasov 3:0 (§ 3 ods.9 zák. č. 757/2004 Z.z. o súdoch v znení účinnom od 1.5.2011).

Poučenie:

Proti rozsudku odvolacieho súdu odvolanie nie je prípustné.